

JOHN LOCKE

Zakladateľ anglickej politickej
filozofie

bibliografický leták
pri príležitosti 380. výročia
narodenia filozofa

John LOCKE

Anglický filozof, teoretik štátu a práva a pedagóg . Ako zástanca ľudského poznania a politiky, iniciátor empirizmu vo filozofii a liberalizmu v politike, Locke patril k najvýznamnejším mysliteľom 17. storočia.

John Locke **sa narodil 29. augusta 1632 vo Wringtone**. Vzdelaním bol prírodovedec a lekár. Vyštudoval medicínu v Oxforde, neskôr sa stal profesorom. Sústavne sa však zaoberal aj filozofiou. Do tej svojej premietol aj vlastné, v podstate materialistické presvedčenie.

Locke odmietol Descartovo učenie o vrodenných ideách a jednoznačne prešiel k **empirizmu**. Považoval rozum za prvotne nepopísanú dosku (tabula rasa). Podľa neho poznanie má svoj pôvod v skúsenosti („nič nebolo v rozume, čo predtým nebolo v zmysloch“). Zmyslové dojmy je možné rozdeliť na dve základné skupiny. Prvé sú tzv. senzácie, ktoré vznikajú pôsobením vonkajších objektov, druhé sú reflexie, ktoré vznikajú činnosťou ľudského ducha. Spojením senzácií a reflexií vznikajú ideí. Najprv sú jednoduché, ale ďalším pôsobením rozumu sa menia na komplexné. Locke tiež odmietal vieru v Boha. Jej dogmatické nároky bolo možné obmedziť kritickou prácou rozumu.

V tomto duchu sa niesli aj jeho filozofické diela. Nebolo ich veľa, ale sú o to závažnejšie. Prvým boli **„Eseje o prírodných zákonoch“**, ktoré publikoval v roku 1664.

Locke žil v dobe, ktorá bola pre Anglicko prelomová a ťažká zároveň. Krajinou zmietali revolúcie a vojny. Preto sa rozhodol na dlhšiu dobu opustiť Anglicko a uchýliť sa do dobrovoľného exilu. Najprv žil vo Francúzsku, neskôr sa presťahoval do Holandska. Domov sa vrátil až v roku 1688 po víťazstve revolúcie, ktoré bolo završené prijatím **Deklarácie práv**. Jej tvorcovia do nej zakomponovali aj niektoré Lockove myšlienky.

Locke bol totiž aj vplyvným teoretikom spoločnosti a štátu. Bol zakladateľom **liberalizmu a politickej filozofie**. Podľa neho štát vzniká z vôle pôvodne slobodných individuí ako záruka ich prirodzených práv. Cieľom ľudského jednanja má byť dosiahnutie všeobecného blaha prostredníctvom uspokojenia každého jednotlivého individua.

Po návrate do Anglicka Locke vydal svoje najvýznamnejšie diela, ktoré predtým nemohol vydať. Boli to predovšetkým **„Listy a tolerancii“**, ďalej jeho nosné filozofické dielo **„Rozprava o ľudskom rozume“** a **„Dve rozpravy o vláde“**, v ktorých zhrnul svoje politické predstavy a názory. Jeho posledným dielom bol pedagogický spis **„Niekoľko myšlienok o výchove“**.

Ešte pred odchodom do exilu vydal aj dve medicínske diela – **„Anatómia“** a **„De arte medica“**.

Lockova filozofia mala vo vtedajšej Európe veľký ohlas. O empirizme a liberalizme diskutovali najvýznamnejší filozofi obdobia osvietenstva. Za priameho pokračovateľa Lockovho diela sa dá považovať Leibniz, ktorý napísal **„Nové úvahy o ľudskom rozume“**. Ale ani Diderot, Helvétius, Rousseau či Berkeley neostávali k jeho myšlienkam hluchí.

John Locke **umrel 28. októbra 1704 v Oatese**. Bol jedným z najvýznamnejších tvorcov novej doby, jeho myšlienky poznačili politické i spoločenské dianie nielen v Anglicku, ale v celej Európe a nakoniec viedli k demokratickým revolúciám, ktoré zvrhli absolutistické monarchie.

Tento bibliografický leták vydáva Knížnica A.Bernoláka v nových Zámkoch pri príležitosti 380. výročia narodenia Johna Locka. Obsahuje neanotované, abecedne radené záznamy o jeho knihách a knihách s tematikou novovekej a empirickej filozofie, ktoré sa nachádzajú vo fonde KAB.

ZÁZNAMOVÁ ČASŤ

Dielo Johna Locka:

1. Dvě pojednání o vládě / John Locke ; z ang.orig. ... preložil Josef Král. -
Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1965. - 278 s. ; 21 cm.

2. Esej o lidském rozumu / John Locke ; z ang.orig. ... preložila Anna Dokulilová. -
Praha : Svoboda, 1984. - 407 s. ; 19 cm.

3. O výchově / John Locke ; z angl.orig ... preložil František Singule. -
Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1984. - 229 s ; 20 cm.

4. Rozprava o ľudskom rozume / J. Locke ; z anglického originálu ... preložil Ján Letaši. - 1. vyd. -
Bratislava : Pravda, 1983. - 529 s. ; 21 cm. - (Filozofické odkazy).

Knihy s tematikou novovekej a empirickej filozofie:

5. Anzenbacher, Arno

Úvod do filozofie; z nem. orig. ... preložil Karel Šprunk. - 2.vyd. -
Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1990. - 304 s. ; 20 cm. - ISBN 80-04-25414-4.

6. Formování novověké filozofie / kolektiv autorov ; z ruského originálu ...
preložila Ivana Holzbachová ... [et. al.]. - 1. vyd. - Praha : Svoboda, 1989. - 731
s. ; 21 cm. - ISBN 80-205-0025-

7. Kondrila, Peter - Blaščiková, Andrea

Človek v európskom myslení - 1. vyd. -
Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, 2005. - 133 s. ; 30 cm.
- ISBN 80-8050-856-9.

8. Legowicz, Jan

Prehľad dejín filozofie : základy doxografie / z pol. orig. prel. Anna Varsíková. -
2. vyd. -
Bratislava : Obzor, 1973. - 655 s. ; 21 cm.

9. Logický empirizmus a filozofia prírodných vied : antológia z diel filozofov.
zväzok deviaty / zostavovatelia sú Ján Bodnár ... [et al.]. -
Bratislava : Vydavateľstvo politickej literatúry, 1968. - 499 s. ; 24 cm. - (Členská
knížnica).

10. Novoveká empirická a osvietená filozofia : antológia z diel filozofov. zväzok piaty / zostavovatelia sú Teodor Münz ... [et al].
Bratislava : Vydavateľstvo politickej literatúry, 1967. - 539 s. ; 24 cm. - (Členská knižnica).

11. Novoveká racionalistická filozofia : antológia z diel filozofov. 6.zväzok / zostavovateľ je Elena Várossová. -
Bratislava: Epona, 1970. - 778 s. ; 25 cm. - (Členská knižnica).

12. Rádl, Emanuel

Dějiny filosofie II : novovek - 1. vyd. -
Praha : Votobia, 1999. - 668 s. ; 21 cm. - ISBN 80-7220-064-X.

13. Schlegelová, Jaroslava

Základy filozofie : učební texty pro střední školy. 2.část / . - 1. vyd. -
Praha : S & M, 1992. - 31 s. ; 21 cm. - ISBN 80-9000096-4-6.

14. Störig, Hans Joachim

Malé dějiny filosofie ; z nemeckého originálu ... preložili Miroslav Petříček, Petr Rezek, Karel Šprunk. - 2 . vyd. -
Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2007. - 653 s. ; 21 cm. - (Studium, zv. 2). - ISBN 978-80-7195-206-0.

Použitá literatúra:

1. Filosofický

Filosofický slovník. 1.vyd.
Olomouc: FIN, 1995. 479 s. ISBN 80-7182-014-8

2. Tvorcovia

Tvorcovia svetových dejín. Od renesancie po osvietenstvo. 1.vyd.
Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2003. 327 s.
ISBN 80-10-00074-4

3. Malá

Malá československá encyklopedie. Sv.III. I - L. 1.vyd.
Praha: Academia, 1986. 903 s.

Názov: John Locke - zakladateľ anglickej politickej filozofie. Bibliografický leták pri príležitosti 380. výročia narodenia filozofa.

Zostavil: Ondrej Trepáč - OOL KAB NZ

Zodpovedná: Ľubica Červená - riaditeľka KAB NZ

Vydala: Knižnica A.Bernoláka v Nových Zámkoch

Termín: august 2012

Náklad: 20 ks

Tlač: KAB NZ